

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

11 – 13 жовтня 2018 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13 жовтня 2018 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2018. – 327 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - к.с.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

об'єктів. Так, в середньому одна особа відвідує супермаркети України 16 разів на місяць, в той час як ринки та традиційні продовольчі магазини відвідують відповідно 5,5 та 5,4 разів на місяць. Даний факт можна пояснити підвищеною зайнятістю більшості населення України, та відсутністю можливості здійснювати покупки у денний час, наприклад на ринках. В такому випадку супермаркет, який традиційно працює до одинадцятої години або навіть цілодобово отримує додаткових клієнтів. Але слід зазначити, що сучасні покупці стають більш вибагливими та бажають отримувати від покупок максимальний ефект. Таке бажання здатні задовольнити саме супермаркети, які пропонують дисконтні та бонусні програми, забезпечують необхідний рівень сервісу, подовжують тривалість роботи магазинів, організують каси самообслуговування тощо.

Виступаючи посередником між виробником продукції та кінцевим споживачем, власники торговельних мереж будують жорстку політику відносин з постачальниками (виробниками) продукції, які в свою чергу вимушені погоджуватися на такі умови співпраці заради більшої представленості власних товарів на ринку. Додатковим позитивним фактором для постачальників (виробників) є те, що великі торговельні компанії зазвичай приділяють велику увагу вивченню потреб клієнта за допомогою CRM аналізу. Така аналітика допомагає більш ретельно дослідити вимоги покупців, розробити для них особисті акційні пропозиції товарів, які вони найчастіше купують, і таким чином організувати додаткові обсяги продажів. Одним із варіантів розширення каналів збуту для виробників також може стати робота під брендами Privat label, які належать торговельній мережі. Організація такої співпраці передбачає виробництво товарів на замовлення ритейлу та подальшу їх реалізацію під марками торговельної мережі.

Таким чином серед особливостей розвитку сучасних торговельних мереж слід назвати нові підходи до їх функціонування в системі ринкових відносин, а саме впровадження бонусних та дисконтних програм лояльності, використання CRM системи, робота під брендами Privat label тощо.

Література

1. Фролова Г.І. Ринкове конкурентне середовище торговельних мереж в Україні / Г.І. Фролова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2014. – № 4 (28). – С. 54–59.

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БІЗНЕС-СТРУКТУР В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Лайко О.І., д.е.н., старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи

Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Аналіз результатів реформи місцевого самоврядування, децентралізації та створення об'єднаних територіальних громад (далі ОТГ) свідчить про відносно стрімкий характер її протікання та результативність, що обумовлено увагою та контролем з боку Президента, уряду та Міністерства регіонального розвитку,

будівництва та житлово-комунального господарства України. Однак отримувані результати є протирічливими і характер реформування системи економічного управління на локальному рівні характеризується неоднорідністю в територіальному та секторальному вимірах через локальні особливості та неповну забезпеченість положеннями інституціонального сприяння процесу планування, формування та розвитку територіальних громад. Незважаючи на те, що вже майже на 32,5 % території України [1] відбулось активне включення до процесів децентралізації та реформування системи місцевого самоврядування, все ще відношення до даної реформи не є однозначним і ставлення членів громад є різним.

За напрямком стимулювання інвестиційної активності для підтримки економічного розвитку територій конкретним заходом є заохочення залучення і відтворення капіталу в територіальній громаді на основі створення особливих умов ведення господарської діяльності, що дозволить стимулювати розвиток локальних точок економічного зростання.

Об'єднані територіальні громади і їхні адміністрації потенційно можуть стати тими інституціями, що виконуватимуть функції територій зі спеціальними режимами господарювання, беручи на себе повноваження щодо стимулювання капіталовкладень за допомогою різного набору інструментів, включаючи податкові. Цей підхід відповідає європейському принципу субсидіарності (наближення максимально можливої частки регуляторних функцій до безпосередніх споживачів адміністративних послуг - до інвесторів на територіях об'єднаних громад).

В світовій практиці спеціальні (вільні) економічні зони набули чи не найбільшого розповсюдження завдяки своїй комплексності порівняно з іншими інструментами стимулювання інвестиційної діяльності, однак в сучасних національних умовах такий регуляторний захід характеризується ризиком виникнення політичних зловживань та загроз. Такі ризики можуть виникнути у випадку неналежної інституціоналізації з підривом довіри інвесторів, в європейській же практиці СЕЗ вважаються одним з інструментів регіональної політики, спрямованої на підтримку локальної ідентичності та попередження геополітичної, соціальної напруженості шляхом покращення показників соціально-економічного розвитку територій та підвищення рівня добробуту [2]. Особливо позитивним є досвід створення спеціальних економічних зон в глобальному вимірі - в Китаї, а на теренах Європи - в Польщі.

Досвід Польської республіки свідчить про системність та високий ступінь інституціоналізації заходу створення спеціальних економічних зон, що принесло позитивні результати: Польща - єдина країна ЄС, яка протягом кризи 2007-2009 років продемонструвала зростання ВВП на рівні 18 %, має 14 активних СЕЗ, з середнім обсягом накопичених інвестицій в кожній з них від 3 до 5 млрд. євро [3], за світовими рейтингами оцінки результативності функціонування польські СЕЗ посідають одні з перших місць (Катовіцька СЕЗ займає 2-е місце в глобальному топ-50 рейтингу СЕЗ світу за 2016 рік), для польських СЕЗ збережено спеціальні умови господарювання, незважаючи на вимоги СОТ та ЄС щодо рівних

конкурентних умов для всіх учасників ринкових відносин, що сприяє формуванню довіри інвесторів [4].

Дієві інструменти створення сприятливого інвестиційного клімату застосовуються країнами Азії, зокрема в КНР, де протягом останніх 11 років спостерігалось лише збільшення інвестиційної активності без суттєвих падінь в періоди загострення світових кризових явищ (з 2005 року обсяг чистого притоку прямих іноземних інвестицій в країну зріс зі 104 млрд. дол. до 250-290 млрд. дол. – в 2014-2015-2016 роках щорічно) [5]. На території Китаю функціонують 4 найпотужніші вільні економічні зони, 54 державні зони техніко-економічного розвитку, 53 державні зони розвитку нових і високих технологій, 15 безмитних зон, 14 зон прикордонного економічного співробітництва, 57 експортно-виробничих зон, дозволи на створення локальних спеціальних економічних зон видані в кількості десятків тисяч. Розвиток спеціальних економічних зон Китаю дозволяє досягати темпів економічного зростання на їхніх територіях, всередньому, 10 %-річних, а в минулі роки, з початку функціонування таких зон – до 58 % щорічно [5].

Територіально виділені зони зі спеціальними умовами ведення господарської діяльності в Китаї є комплексним заходом максимально ефективного залучення інвестицій на основі формування сприятливого інвестиційного клімату. Однак не сам факт територіального виділення точки економічного зростання є ключовим фактором успішності від впровадження подібного заходу. Дієвим є поєднання економічних преференцій у вигляді податкових пільг та інших заходів з налагодженою регуляторною політикою, яка створює для інвесторів відчуття стабільності. Податкові преференції є першочерговим і екстремим заходом залучення власників капіталу до інвестиційного процесу, однак самі по собі не можуть бути перманентним фактором стимулювання інвестиційної активності, оскільки можуть перетворитись на засіб оптимізації оподаткування у суб'єктів господарювання. Елементи адміністративної автономії вільних економічних зон Китаю є не головним фактором успішності, а додатковим привілеєм, надання якого стало можливим з врахуванням наявних геополітичних, менталітетних та інших інституціональних умов, що склались в країні. Ключовим фактором стало створення комфортного регуляторного середовища завдяки системній організації інституціонального забезпечення з реальними гарантіями прав власності та домінантою економічних рушіїв розвитку, використання локальних переваг для залучення інвестицій на основі стратегування і планування.

Вільними економічними зонами на території Українського Причорномор'я є "Рені" і "Порто-франко", які формально діють до теперішнього часу, але реального економічного ефекту вони вже не приносять, як і не змогли сприяти інвестиційному зростанню територій з моменту створення таких СЕЗ, оскільки очікуваних обсягів капіталовкладень в дані території досягти не вдалось і притік капіталу мав місце лише завдяки дії податкових пільг [6]. Роль інституцій, здатних стимулювати інвестиційну активність, можуть відігравати об'єднані територіальні громади (далі ОТГ) завдяки імплементації практики країн ЄС щодо податкового інвестиційного конкурування територій.

Пряме стимулювання інвесторів, роботодавців, підвищення рівня зайнятості та заробітних плат силами адміністрацій ОТГ через механізм оподаткування доходів фізичних осіб не є можливим, однак реальністю може стати втілення практики країн ЄС з податкового конкурування територій в інвестиційній сфері. Регуляторами виступатимуть місцеві податки (єдиний податок з підприємців, земельний податок, податок на нерухомість та інші), ставки яких встановлюються органами місцевого самоврядування.

Пропоновані заходи інституціонального забезпечення реалізації податкової політики ефективною трансформації бізнес-структур в територіальних громадах були розроблені науковцями Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України на основі результатів теоретичних досліджень та досвіду роботи з представниками територіальних громад в сфері імплементації наукових та прикладних розробок для стимулювання соціально-економічного зростання господарських систем на засадах сталого розвитку. Перспективу для подальших наукових розробок становить потреба в критеріальному та загальному методичному забезпеченні процесів оцінки ступеню пріоритетності інвестиційних проектів, що є затребуваним в процесі складання стратегічних документів щодо сталого розвитку територіальних громад.

Література

1. Децентралізація в Україні. Области: основні дані/ Офіційний сайт Децентралізація дає можливості. - Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/areas>
2. Котенко Я. Локальна ідентичність як умова розвитку об'єднаних територіальних громад / Я. Котенко, А. Ткачук. - К.: ІКЦ "Легальний статус", 2016. – 48 с.
3. The fDi Report 2017/ FDI intelligence official site. - Режим доступу: http://forms.fdiintelligence.com/report2017/?ref=Website_LandingPage
4. Пидоричева И. Опыт польских СЭЗ: в поисках "антихрупкости" для Украины/ И. Пидоричева // Дзеркало тижня. - 2017. - №39(335). - с.8. - Режим доступу: https://zn.ua/macrolevel/opyt-polskih-sez-v-poiskah-antihrupkosti-dlya-ukrainy-263556_.html
5. Understanding Development Zones in China. Analytical reviews of Chinese economy (www.china-briefing.com). – Режим доступу: <http://www.china-briefing.com/news/2011/10/05/understanding-development-zones-in-china.html>
6. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: закон України від 05.02.2015 № 157-VIII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 50. – ст. 676.

МАРКЕТИНГОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ МАЛОГО ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ ТА ОЦІНКА ЙОГО РИЗИКІВ

Устенко І.А., к.т.н., доцент кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі,
Черевата Т.М., к.с/г.н., доцент кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі,
Рунтова Т.П., магістрант кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі
Одеська національна академія харчових технологій

Рік 2017 на українському готельному ринку пройшов під знаком двох трендів. Перший – стрімке падіння попиту на дорогі та пафосні готелі. Другий – зростання привабливості нового сегмента: якісних і недорогих готелів. І відбувається це на тлі загального пошвавлення попиту приблизно на 5 % за рік [1].

66. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВИ 167
Копайгородська Т.Г., викладач-методист економічних дисциплін,
Кухарук А.А., викладач економічних дисциплін першої категорії
Одеський технічний коледж
67. ОБГРУНТУВАННЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ З ПОСЛУГ ГОСТИННОСТІ 170
Мардар М.Р., д.т.н., професор кафедри, Устенко А.Є., студент, ОНАХТ
68. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА РИНКУ РІДКІСНИХ ГАЗІВ 173
Вігуржиська С.Ю., к.е.н., доцент, Колесник В.І. к.е.н., доцент, ОНАХТ
69. СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ 175
Бровкіна Ю.О., к.е.н., доцент, Козопас Є.С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса
70. ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БІЗНЕС-СТРУКТУР В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ 176
Лайко О.І., д.е.н., старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
71. МАРКЕТИНГОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ МАЛОГО ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ ТА ОПІНКА ЙОГО РИЗИКІВ 179
Устенко І.А., к.т.н., доцент, Черевата Т.М., к.с/г.н., доцент, Рунтова Т.П., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса
72. ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ 183
Васильєва О.О., кандидат фізико-математичних наук, доцент
Запорізький національний технічний університет
73. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ 186
Басюркіна Н.Й., д.е.н., доцент, завідувач кафедри, ОНАХТ, м. Одеса
74. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ 189
Лаголієнко В.В., л.е.н., професор, завідувач кафедри, Голодонюк О.М., ст. викладач, Мільчева В.В., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса
75. ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ОПТИМИЗАЦИИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ЗАТРАТ НА ЭТАПАХ ХРАНЕНИЯ И ТРАНСПОРТИРОВКЕ ЗЕРНОВЫХ ГРУЗОВ В УКРАИНЕ 192
Ткачев В.А., заместитель директора ООО ТД Дельта Вилмар по логистике
76. СИСТЕМА ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА: ОПЕРАЦИОНАЛЬНАЯ ЗАМКНУТОСТЬ И ВОЗМОЖНОСТИ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ЦЕПОЧЕК ДОБАВЛЕННОЙ СТОИМОСТИ 194
Звирков О.Е., аспирант, ОНУ им. И.И. Мечникова
77. НЕКОТОРЫЕ МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИННОВАЦИОННОГО ПОДХОДА В УПРАВЛЕНИИ: МЕРА И МАТЕМАТИЧЕСКИЕ КОНСТАНТЫ 196
Егорова-Гудкова Т.И., к.э.н., доцент,
Одесский национальный университет им. И.И. Мечникова
78. ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА 199
Бровкіна Ю.О., к.е.н., доцент, Крупська К.О., Король В.О., магістранти
ОНАХТ, м. Одеса
79. МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ 201
Іванченкова Л.В., к.е.н., доцент ОНАХТ, м. Одеса
80. ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ 204
Бровкіна Ю.О., к.е.н., доцент, Каргіна К.Д., Карпов П.М., магістранти
ОНАХТ, м. Одеса